

Санхүүжилт татахуйц ТХХТ-ийн төсөл хэрэгжүүлэх нь

Төв Азийн туршлага ба Монгол Улсад зориулсан практик арга хэмжээнүүд

ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛИЙН ФОРУМ 2026

Улаанбаатар хот, Монгол Улс | 2026 оны 4-р сарын 24

01 Кэй Пи Эм Жи-ийн танилцуулга

Дэлхийн хэмжээний хамрах хүрээ.

Салбарын туршилага.

Баг бүрэлдэхүүн.

Кэй Пи Эм Жи Глобал – Товч танилцуулга

2025 Оны Гол Үзүүлэлтүүд

Кэй Пи Эм Жи Глобал Танилцуулга

6 Гол Салбар

- Эрчим хүч ба байгалийн нөөц
- Хэвлэл мэдээлэл ба харилцаа холбоо
- Үйлдвэрлэл
- Дэд бүтэц, төрийн байгууллага ба ТХХТ
- Хэрэглээ ба жижиглэн худалдаа
- Санхүүгийн үйлчилгээ

Кэй Пи Эм Жи-ийн Глобал Дэд бүтэц ба ТХХТ (PPP) сүлжээ

Монгол Улс дахь Кэй Пи Эм Жи

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК (Кэй Пи Эм Жи Монгол) нь 2012 онд үүсгэн байгуулагдсан бөгөөд харилцагчдынхаа хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн, чанарын өндөр түвшинд Аудит, Татвар, Зөвлөх Үйлчилгээний чиглэлээр дотоодын болон олон улсын 200 гаруй мэргэжилтнүүдтэйгээр үйл ажиллагаа явуулж байна. Кэй Пи Эм Жи Монгол нь Кэй Пи Эм Жи Интернэшнл-ийн гишүүн байгууллага бөгөөд бусад олон улсын Кэй Пи Эм Жи гишүүн байгууллагуудтай нягт холбоотой ажилладаг.

Удирдлагын баг

Жу Сан Ён
Партнер
Аудит ба Татвар
Кэй Пи Эм Жи Монгол

Ким Сон Мин
Партнер
Зөвлөх үйлчилгээ
Кэй Пи Эм Жи Монгол

Үндсэн баг

Г. Соёлмаа
Ерөнхий захирал
Аудит
Кэй Пи Эм Жи Монгол

Ш. Номиндарь
Захирал
Зөвлөх үйлчилгээ
Кэй Пи Эм Жи Монгол

Б. Должиндэмбэрэл
Захирал
Татвар
Кэй Пи Эм Жи Монгол

Кэй Пи Эм Жи Монголын мэргэшсэн хамт олон

Ажилтан

200+

Үүсгэн байгуулагдсан он

2012

Орлогын хэмжээгээр улсдаа

#1 (2025 он)

Гүйцэтгэсэн төслүүд

550+

Улаанбаатар хот

Бидний алсын хараа бол харилцагчдынхаа
“тэргүүн сонголт” байх

02 Дэлхийн туршлагаас суралцах нь

Турилагаас олсон сургамжууд

Хөгжиж буй орнуудад ТХХТ-ийн төслүүд бүтэлгүйтдэг шалтгаан

01

Эрэлтийг хэт өөдрөгөөр таамаглах

- Хэрэглээ, хөдөлгөөний эрчим гэх мэтийг хэт өөдрөгөөр тооцож орлогыг хэт өндөрөөр таамаглах
- Энэ нь бодит бус санхүүгийн загварчлалийг үүсгэж хөрөнгө оруулагчдын итгэлийг бууруулна

02

Эрсдэлийн буруу хуваарилах

- Эрсдэлийг тэдгээрийг удирдах чадваргүй талуудад шилжүүлдэг
- Энэ нь маргаан, дахин хэлэлцээр хийх эсвэл төсөл бүтэлгүйтэх байдалд ч хүргэх нөхцөл байдалд хүргэдэг

03

Төслийн бэлтгэл хангалтгүй байх

- Техник эдийн засгийн үндэслэл нь сул бөгөөд төслийн бүтцийг хангалттай боловсруулаагүй байх
- Төслүүд санхүүжилт татахад шаардагдах нөхцөлийг хангалттай хангаж чадахгүй

04

Институцийн чадавх хязгаарлагдмал

- Худалдан авалтын үйл ажиллагаа болон гэрээг удирдан дуусгах тал дээр мэдлэг, чадамж дутагдалтай байх
- Олгож буй мэдлэгийг өөрийн болгохгүйгээр гадаад зөвлөхүүдэд хэт их найдаж даатгах

“

ТХХТ-ийн гол сорилт нь төсөл олж тодорхойлоход бус, харин тэдгээрийг санхүүжилт татах боломжтой, хэрэгжихүйц хэцүүл болгон хувиргахад оршдог.

”

Монгол Улсын ТХХТ-ийн боломжууд болон өнөөгийн нөхцөл байдал

Дэд бүтцийн эрэлт хэрэгцээ өндөр

Их хэмжээний хөрөнгө оруулалт шаардлагатай салбарууд:

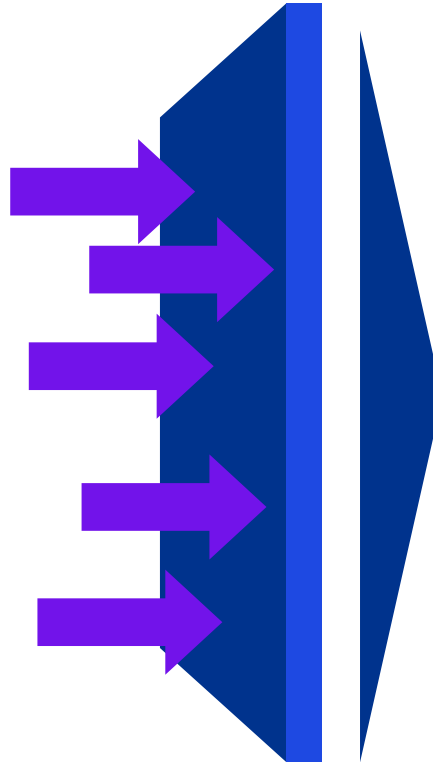
- Тээвэр болон ложистик (төмөр зам, хил дамнасан тээврийн сүлжээ, ачаа тээврийн терминалууд)

- Эрчим хүч ба холбогдох нийтийн хэрэглээ (эрчим хүч үйлдвэрлэл, түүний хадгалалт, түгээлт)

- Аж үйлдвэрийн салбарт (боловсруулах үйлдвэрүүд, стратегийн төслүүд)

Шилжилт болон сорилтууд

Бодлогын орчноос хэрэгжилт рүү шилжих нь

- ТХХТ-ийн хууль эрх зүй, бодлогын орчин бүрдсэн
- Үндэсний хэмжээний хөгжлийн төлөвлөлтөд хамрагдаж буй ТХХТ-ийн төслүүдийн тоо нэмэгдэж байгаа
- Гэвч төслүүдийг бодитоор хэрэгжүүлж, гүйцэтгэлд анхаарал хандуулах шаардлагатай байна

Өнөөгийн тулгамдаж буй асуудлууд

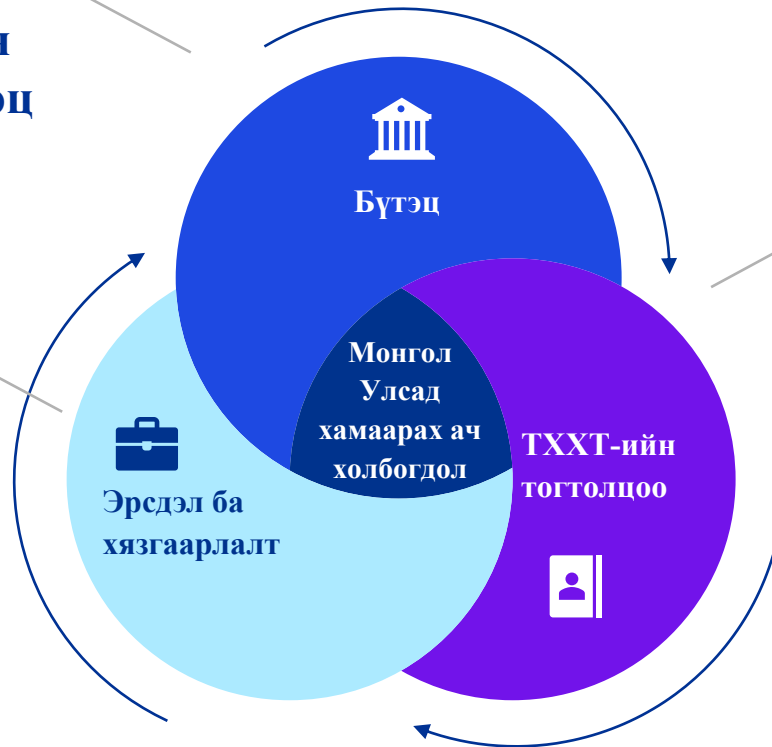
- Олон төслүүд урьдчилсан ТЭЗҮ-ийн шатанд эсвэл үзэл баримтлал гаргах шатнаас хэтрээгүй байна
- Санхүүжилт татсан ТХХТ-ийн төслүүдийн туршлага хязгаарлагдмал байна
- Институцийн чадавх одоогоор хөгжих шатандаа явж байгаа
- Зөвшөөрөл авах процесс олон шат дамжлагатай тул хэрэгжилтийг удаашруулах эрсдэлтэй

Монгол Улсад тулгамдаж буй асуудал нь төслийн хүртээмж бус харин төслийг санхүүжилт татахад бэлэн болгох хэмжээнд хүргэхэд байна.

Бидэнд Төв Азийн туршлага яагаад ач холбогдолтой вэ?

Харьцуулагдахуйц эдийн засаг ба зах зээлийн бүтэц

Төслийн эрсдэл ба хязгаарлалтуудын ижил төстэй байдал

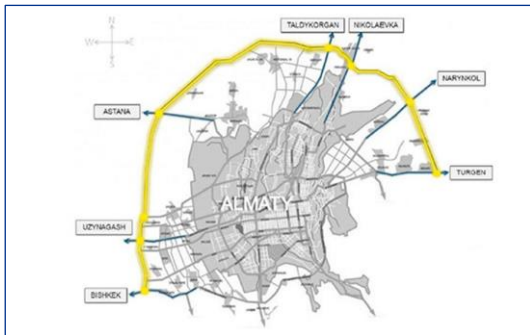
ТХХТ-ийн хөгжил болон институцийн бүтэц ижил

Төв Азийн туршлага ижил төстэй зах зээлүүд төслийн багцаас санхүүжилт татах боломжтой хэрэгжилтийн шатанд хэрхэн шилждэгийг харуулж байна

Жишээ: Алматын Их Тойрог Зам (BAKAD ТХХТ-ийн төсөл)

Төслийн тойм

- Алматы хотыг тойрон гарах 66 км урт тойрог зам
- Ойролцоогоор 680 сая ам.долларын хөрөнгө оруулалт
- 20 жилийн концессын хугацаа
- Казахстаны авто замын салбар дахь анхны ТХХТ-ийн төсөл
- Улсын хэмжээнд хэрэгжсэн хамгийн том ТХХТ-ийн төсөл

Төслийн гол сорилтууд

- Төсөл ойролцоогоор 7 жилийн хугацаанд олон удаагийн өөрчлөлтөд орсон
- Гадаад валютын (FX) ханшийн эрсдэлд өртсөн
- Төслийг олон улсын хөрөнгө оруулагчдад сонирхолтой болгох шаардлага үүссэн

Шийдэл, арга зам

- Валютын ханшийн эрсдэлийн нөхөн олговрын механизм нэвтрүүлсэн (ханш ~5%-иас дээш хэлбэлзэх үед идэвхждэг)
- Төсөл хэрэгжих явцад төслийн бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгосон
- Олон улсын консорциумд (Турк болон Солонгос) амжилттай олгож хэрэгжүүлсэн

Төслийн санхүүжилт татах чадвар нь ихэвчлэн үе шаттай бүтэцжүүлэлт, тэнцвэртэй эрсдэлийн хуваарилалт, хөрөнгө оруулагчийн шаардлагад нийцсэн төслийн загвараас бүрддэг.

Төв Азийн ТХХТ-ийн төслийн туршлагаас авах гол сургамжууд

Хэт өөдрөг эрэлтийн таамаглал нь санхүүжилт татах боломжийг бууруулдаг

- Төслүүдийн санхүүжилт эцэслэгдэхгүй

Эрсдэлийн буруу хуваарилалт нь талуудыг маргаанд хүргэж болон дахин хэлэлцээр хийх шаардлагатай болгодог

- Хөрөнгө оруулагчдын итгэлийг сулруулдаг

Төслийн бэлтгэл хангалтгүй байх нь хэрэгжүүлэлтийг хойшлуулдаг

- Төсөлд хамаатай зардлийг нэмэгдүүлж төслийн цаашид хэрэгжих байдлыг тодорхойгүй болгодог

Хөрөнгө оруулагчдыг эрт татан оролцуулах нь төслийн үр дүнг сайжруулдаг

- Таамаглалуудыг баталгаажуулж, санхүүжилт татах боломжийг нэмэгдүүлдэг

Хөгжиж буй орнуудад холимог санхүүжилт ихэвчлэн зайлшгүй шаардлагатай байдаг

- Олон улсын санхүүгийн байгууллага болон хувийн капиталыг хослуулан төслийн эрсдэлийг бууруулдаг

Төслүүдийг хөгжүүлэхтэй зэрэгцүүлэн институцийн чадавхийг хамт нэмэгдүүлэх ёстой

- ТХХТ-ийн хөтөлбөрийн тогтвортой хөгжлийг хангадаг

Дээрх асуудлууд нь Монол Улсын одоогийн ТХХТ-ийн төслийн багцад ихээхэн хамааралтай. Амжилттай ТХХТ-ийн хөтөлбөр нь зөвхөн ганц хоёр хэлцлээс бус, харин найдвартай үндсэн суурь тогтолцоон дээр тулгуурлан бий болдог.

Монгол Улсын ТХХТ-ийн хөтөлбөрийг амжилттай хөгжүүлэх хүчин зүйлс

Монгол дахь ТХХТ-ийн амжилт нь төслийн багцын хэмжээнээс бус, харин маш сайн бэлтгэл, бүтэцжүүлэлт, хэрэгжилтийн чанараас илүү хамаарна..

**Анхаарал
хандуулсан танд
баярлалаа**

